

Asia: VN/13551/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston periaatepäätöksestä kiertotalouden strategiseen ohjelmaan. Pidämme tärkeänä, että periaatepäätöksessä on tunnustettu tarve systeemille muutokselle ja tunnistettu melko kattavasti haasteita kiertotalouden edistymiselle.

Suomi on käytännössä vielä kaukana kiertotalouden tavoitteista. Yhteiskunnassa tarvitaan periaatteellinen muutos kohti kestävämpää tuotantoa, globaalin vastuun ajattelua ja kiertotaloutta, pois ylikuluttamisesta sekä kestävämmästä tavasta kuluttaa luonnonvaroja.

Kiertotalousratkaisujen toteutus ja käyttöönotto merkitsevät uudenlaista osaamisen tarvetta ja koulutusta. Koulutusjärjestelmän kokonaisuudessaan aina varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen tulee tarjota keinoja ymmärtää ja ratkoa kiertotalouden haasteita ja mahdollisuuksia, sekä laajemmin ilmasto- ja ympäristökriisien syitä ja seurauksia. Koulutusjärjestelmän tulee myös antaa valmiuksia toimia kestävämmän tulevaisuuden eteen. TKI-investoinnit ja yliopistojen sekä koulutuksen riittävän ja pitkäjänteisen resursoinnin vahvistaminen ovat tässä keskeisessä roolissa.

SYL näkee erittäin tärkeänä kirjauksen TKI-rahoituksen vahvistamisesta, mutta korostaa myös erityisesti näkökulmaa koulutuksen rahoituksen vahvistamisesta ylipäätään kaikilla koulutusasteilla. Yleisesti on lisäksi vahvistettava yliopistoissa tehdyn tutkimuksen roolia ilmasto- ja ympäristökriisin torjunnassa ja kiertotalouden edistämisessä. Tulevaisuuden TKI-investoinneissa ilmasto- ja ympäristöteemojen on oltava vahva painopiste.

Myös tulevaisuuden työelämän on kattavasti pystyttävä vastaamaan ilmasto- ja ympäristökriisien asettamiin haasteisiin. On tärkeää, että elinikäisen oppimisen ja tulevaisuuden osaamistarpeiden

yhteydessä huomioidaan kestävän kehityksen ja kiertotalouden edistäminen. Ilmasto- ja ympäristökriisien torjunnan on oltava poikkileikkaava osa yhteiskuntaa ja sen toimintoja, ja näin ollen jokaisella alalla on etsittävä poikkileikkaavasti keinoja niiden torjumiseksi.

Pidämme erittäin hyvänä, että kiertotalousosaaminen sisällytetään osaksi koulutusjärjestelmää ja työelämäosaamista. Pidämme tärkeänä myös kiertotalouden täydennyskoulutuksen lisäämistä opettajille. Korostamme kuitenkin opetushenkilöstön resurssien riittävyyden merkitystä kirjausten toteutumiselle.

Pidämme tärkeänä, että kaikki yhteiskunnan toimijat halutaan mukaan kehittämään, kokeilemaan sekä vaatimaan ja toteuttamaan konkreettisia tapoja ja tekoja, jotka edistävät hiilineutraalia kiertotalousyhteiskuntaa. Haluamme kuitenkin korostaa, että toimivien ja tehokkaiden ratkaisujen löytämiseksi tarvitaan eritaustaisten opiskelijoiden ja nuorten panosta sekä järjestelmällistä ja aktiivista osallistamista.

Kuluttajien asennemuutoksen korostamisen sijaan tulisi periaatepäätöksessä painottaa nykyistä selkeämmin, että kiertotalous tarjoaa myös mahdollisuuden elää hyvää ekologista elämää ja sujuvaa vastuullista arkea. Yleisesti ottaen kestävästä valinnoista tulee tehdä kuluttajille mahdollisimman houkuttelevia, helppoja ja edullisia. SYL näkee, että kulutustuotteisiin on esimerkiksi saatava pakolliseksi merkintä tuotteen ilmasto- ja ympäristövaikutuksista kestävämmän kuluttamisen helpottamiseksi. Kulutustuotteita tulee verottaa siten, että ilmastoystävällisemmän ja kestävämmän valinnan tekeminen on kuluttajalle taloudellisesti kannattavampaa. Tuotteiden valmistuksen ja huolto- ja korjauspalveluiden sääntelyn ja verotuksen tulee tukea tuotteiden käyttöiän pidentämistä ja elinkaari päästöjen vähentämistä.

Suomen tulee olla hiilineutraali viimeistään vuonna 2035 ja tavoitella siirtymistä hiilinegatiivisuuteen. Tätä tavoitetta vasten pidämme rajausta kotimaiseen kulutukseen suuntautuvan tuotannon ja vientiteollisuuden välillä ongelmallisena.

Sillanpää Jani
Suomen ylioppilaskuntien liitto ry.